

Tarık Dursun K.

GÜZELAVRATOTU & SEVMEK DİYE BİR ŞEY*

öykü

---

* *Güzelavratotu* ilk defa 1961'de yayımlanmış, aynı sene Türk Dil Kurumu ödülünü de almıştır. *Sevmek Diye Bir Şey*'se ilk olarak 1965'te basılmıştır. İki kitap 1991 yılında Bilgi Yayınları tarafından birlikte okuyucuya sunulmuş, 2009 yılında YKY'nin derlediği *Karanfilli Hikâye-Toplu Öyküler 1* cildi içinde yer almıştır.

İÇİNDEKİLER

GÜZELAVRATOTU

I. Şan Yusufçuk-El Gitti Biz Kaldık	9
II. Şan Musikili Oda	14
III. Şan Uzanıp Öpüyorum Usulca	19
IV. Şan Mokasen Giyen Kızlar Baladı	24
V. Şan Ölü Delikli Yıldız Gecede Aşk Oyunu	29
VI. Şan Havlu	34
VII. Şan Güzelavratotu	39
İda	43
Güçük	47
Ak Sandalye-Kara Sandalye	52
Denklem	56
Bıçak İşİ	60
Oyunsu	65
İlik	72

SEVMEK DİYE BİR ŞEY

Sevmek Diye Bir Şey	81
Adı Yalnızlığı	89
...den Sonrası ...den Öncesi	95
Olanak	102
Kof	106
Bıkıntı	112
“Ben Sana Teşekkür Ederim”	119

GÜZELAVRATOTU

I. ŞAN

YUSUFÇUK-EL GİTTİ BİZ KALDIK

Taş uyku gerilerde kalıyordu. İlk kez farkına varıyordum. İçimi bir korkudur sardı. Saat dokuza yirmi vardı, evden çıkıyordum: On sekiz adımlık ötem büyük caddeydi, caddeye çıkar çıkmaz vücudumu, elimde olmaksızın –az– döndürüyordum. Bu dönüşü en büyük yardımcım sağ ayağımdı.

Kolonya satan dükkânı geçiyordum, durağa geliyordum. Durak, koyu karanlık bir yeşile boyanmış demir bir elektrik direğinin altıydı. Sarı üstüne siyah yazıyla *Otobüs Durağı* diye yazıp asmışlardı. Direğin, gözü yanılta, kişiye yukarıdan aşağıya, inceden kalına gittiği sanısını veren, o tam boğum yerindeki çöp sepetinin yanında ben duruyordum.

Dediğim yere geleceğim sırada, yaklaşırken cebimden tabakamı çıkarmış, dünkülerden artakalan son üç sigaradan birini yakıyor oluyordum. Kibrit kutusunu sağ elimde tutuyordum, içinden aldığım tek kibriti kutuya sürtüp yakan asıl sol elimdi. Çakım ânındaki alevi iki elimin eğreti kovuğunda gizliyor, ağzımı bu aleve yaklaştırdıktan sigaramı yakıyordum. Derin derin soluklanıyordum, yüreğim sıkışıyordu; yanık kibriti parmaklarım arasında hiç tutmadan bir çırpıda atıveriyordum. Ama atmadan önce de bir güzel kırıyordum.

Ağzımdan sigarayı çekiordum, yanıma yöreme bakıyordum; çöp bacaklı Ermeni kızı kaldırıma yakın duruyordu, naylon filesinde iki kaplık yemeğini taşıyordu: Çıkıntılı, gazete kâğıdına sarılmış olanı ekmekti.

Onun yanındakiler karıkocaydılar. Birbirlerine sokulmuşlardı. Hep üşüyorlardı. Üstlerine yılın karı, yağmuru, sepkeni yağıyordu. Durmadan sokuluşuyorlardı. Kadın, yüzüğünü gösteriyordu. Kalın, donuk altınlıydı yüzüğü: Ama yüzüktü ama parmağındaydı, taşıyordu.

Kocanın bıyıkları eğriydi, yokuşa doğruydu. Jileti, asıl karnıyarık kendi makinesinden çıkarmış, bir başka yarısız, dişili, ayıpsı bir güzel makineye takmış –taraksız taraksız– düzeltmişti. Yine eğri kalmıştı. Küçük ayna, dişili makinenin zorlantısı, tam tarak beş kılı almış, üç kılı bırakmıştı. Üç kıl duruyor, yokuşa sarıyordu. Bütün bıyıklar, o üç kılın ardına takılmışlardı.

Karıkoca, çöp bacaklı Ermeni kızla arkadaş değillerdi. Adı ne bilmiyorlardı. Kızın çöp bacaklarından, ansızın baldırlarına doğru kalınlaştığını, güzelce yüceldiğini, kadın domuzuna görüyordu, biliyordu ya, ses etmiyordu. Çöp bacaklı, kalın baldırlı Ermeni kızını eksik saymışlardı, dünyalarına sokmuyorlardı. Ayrı dünyalardan gelmeydiler, kızın dünyası apayrı dünyaydı. Naylon filesi vardı, filede üç sefertası yemek vardı, yüz dirhemlik bir sokum ekmek vardı. Hiçbir öğlen eve dönmüyordu. Yazıhanede oturuyor, önce karnını doyuruyordu. Tok karnına, kalın bir erkek sigarası yakıyor, fosur fosur içiyor, eve yemeğe gitmemiş öğlenci erkeklerle konuşuyordu. Kendini kapı arkalarına sokuyordu. Yanaklarını ısırtıyor, öptürüyordu. Dudaklarının üstüyle burnunun çekmesindeki, kara ayva tüylerini elletiyordu. Tekilsiz dünyalarda yaşıyordu.

Karıkocanın ikisi de üşümelerini bırakmışlar, bana bakmışlardı. Hep kadına bakıyordum. Yüzünü görmedimdi. Olağsız bir yüzdü. Burnu burundu, ağzı ağızdı. Yanakları, az yana çekilmişti, üşüyordu.

Böyle böyleyken, gözleri ortaya çıkıyordu. Solucan gibi, sulu kan rengindeydi. Çıplak, kıvrır kıvrıldılar. Bel veriyorlardı. Kadın bir gözünün –sağ gözünün– kapağını yukarıdan bir

bıraktı mı; aralıktan, solucanı başkaldırıyordu. Bel atıyordu. Etini görüyordum; solucandan, sulu kansılığının içinde siyahlı bir nokta yanıp yanıp sönüyordu.

Öbür gözü vardı ya hani –sol gözü işte– solucana karşıydı. Cana yakındı, on sekiz yaşında bir genç kız, ya da otuz olmuş, evsiz barsız, aşksız çocuksuz bir kadında delifişekti, patlangaç bir çağıranlıktaydı. Ölesiyeydi. Hiç üşümemişti. Artık usançtı, kararlıydı, oluyordu.

Bir utanıyordum ki o gözden: Başımı çevirdim, bakamadımdı.

Durağın arkasındaki kestirmelik arsadan kimse gelmiyordu. Gelecekler gelmişlerdi. Biz bu kadardık. Evlerde; kadınlarla çocuklar, sokaksız yaşlı erkekleri bekliyordu. Güneş daha daha yükselecek, evlerin üstüne çökük kurşunlardan karanlığı bölük pörçük kılacak, o zaman saatleri gelecek, o zaman evleri bırakacaklardı.

Biz bekliyorken, önümüzden kırmızılı tramvaylar geçiyordu. Yerimizden bile kıpırdamıyorduk. Tramvay durağı, aşağıda, bizden çok ötelerdeydi.

Kolonyacının hemen bir kat üstünde oturan genç bir madam –ayıp mı ki? Ben otuzunu aşkın buluyorum onu– kapıdan çıkan bir oğlana sesleniyordu. Bir garipsi sözleri vardı. Neceydi? Sözler, yan yana, topallayarak çıkıyordu ağzından. Şarkı gibiydi! Azını unutmuş, sonra ansızın hatırlayıvermiş – ne zararı vardı? – arka arkasına sözlerini ekliyordu şarkıya. Şarkı, sokağın köşesinden hep o güzel ama aykırı yanlıkta çıkıp balkonlardan, kırmızı biber dizilerinden, kalın yeşil perdelerden, begonyalardan, sarmaşık gülleriyle aslanağızlarından ezile süzüle, kolonyacı dükkânına da uğramayı edemeden şarrrr diye, şenliklerle üzerimize boşanıyordu. Durup dinliyorduk; sabahsı dünyayla ilgimizi kesiyorduk, mayıslı kokuyu kokluyorduk. Leylak morunda, kolonyacıdan sonra, günlüğü hafiflemiş, tahine kaçmış, kızarmış susam kokuyorduk.

Savruk oğlanın sesi kart, erkeksiydi. Kısa, kepketin bir söz ediyor, başını alıp gidiyordu. Su gibi geçen arabaların, tramvayların arasından kara önlüklü, boynu beyaz düğmeli, yakalıksız, başını alıp gidiyordu.

Karıkocanın önündeki iki okullu taze kız, yüreciklerini bastırıyorlardı. Sıcaklık boğazlarına çıkıyordu, tıklıyordu, korkuyorlardı. Her şeyden korkuları vardı. Çocuktan, ezilmesinden, tramvayların camından bakanlardan, önlerinde yavaşlayıp, “Galatasaray.. Bir!” diyen dolmuş şoföründen, benden, yemekli Ermeni kızından. Yürecikleri, ilkokul okuma kitaplarındaki üç renkli pamuk yuvalarında ağızlarını açmış, anadan yiyecek bekleyen resimlik kuşçuklar gibi pır pırdı. Kendini oradan oraya atıyordu, yerden yere çalıyordu. Günleri kutlu gündü, yarısı koyu kara ham ham iki dutbaşı katıya kesmişti. Karşıt, birbirlerine baktılar mı, gözleri kararıyordu. Ne denli utanacaklarını bilemiyorlardı, içgüdüydü, zorluyordu: İş inada biniyordu, utanmak, akağınlı utanmak, öldüresiye çekişiyordu. Ama yeniliyordu ama bir erkeğe bakmak, şimdilerde hele dünyanın en güzel şeyiydi. Hiçbir şey, hiçbir şey dünyada bir erkeğe bakmak kadar güzel değildi. Bunu biliyorlardı. Böyle istiyorlardı. Korkulu, daha bir tatlıydı. Susuyorlar, birbirleriyle konuşmuyorlardı.

Derkendi, Hayrettin Bey geliyordu. Uşağı geliyordu. Derkendi, uşağı, Hayrettin Bey’in arkasında duruyor, beyin domuz derisi çantasını saygıyla tutuyordu. Hayrettin Bey’in ağzının içine içine bir kedi gibi bakıyordu. Hayrettin Bey, virüs iğnesini sabah sabah atınmıştı, üç hap yemek arası, iki hap üstüne, yarım bardak suyla içiliyordu: Frenkgömleğinin altına yün yelek giyiliyordu. Evde bir, sokakta iki, durakta üç, bonolar düşünülüyordu.

Otobüs geliyordu. Hep o otobüstü. Alnında altmış numara, ağzında Maçka-Tünel. Her gün bir harf eskiyor, yitiyor, gidiyordu.

Hayrettin Bey'in uşığı ölümcül bir savaşa giriyor, bayına yol açıyordu. Hayrettin Bey, kolaycacık biniveriyordu. Kolaycacık. Hemencecik. Uşığı, saygısından toz tanesi eksik çantasını başlarımızın üstünden uzatıyordu. Hayrettin Bey alıyordu.

Çöp bacaklı Ermeni kızı, yemek taslarıyla ekmeğini koyduğu naylon filesini, ilkin kapıya, ikincide korkulu öğrenci kızların tıkızına çarpıyordu. Bir Ermeni yemeği –tok sesli bir hamur işi– içeride gülmeden kırılıyordu. Öğrenci kızların yürecikleri, Ermeni yemeğinin tok sesini erkek sesiyle değiştiriyorlar, ürkünç bakınıyorlardı. Çevrede bir ben görüyordum.

Hayrettin Bey'den, öğrenci kızlardan sonra, karıkoca biniyordu. Binerken karı, kocasının arkasına geçiyor, bir vücutlu biniyorlardı.

II. ŞAN MUSİKİLİ ODA

Oda bildiğimiz o bekâr odalarından biriydi. Ayrısız gayrısız bir bekâr odasıydı. Yapayalnız. Eğri boyunlu. Gündüzleri hele, daha bir kötüydü. Akşamın ayıbı, olanca rezilliğiyle ortaya çıkıveriyordu. insanın yüzünü al basıyordu. Utançtan. Duvarların badanaları kararmıştı. Odayı her zaman bir ikindi havası dolduruyordu. Her zaman; saat, kışın beşiydi. Gün, beline geliverince, tam akşam oluyordu. Yarı belinden yukarısı, ikindiydi. Musiki, o ikindinin üstünde kopuyordu. Musikide, havanın kararması, ansızın duruveriyordu. Artık akşam olmuyordu. İkinci, akşamsızlık içinde, bir türlü kararmayan, o kör aydınlıktan kısıvraktı. Çözülmezdi. Musiki, havadan ince ince süzülüyordu. Toz gibi aşağılara iniyor, kör aydınlıkta tortulaşıyor, birikip birikip el değmeden dökülüyordu.

Çalanların tümü de ikindilidiler. Yalnızca düşlüyordum. Önce ikindiye, bel vererekten boğuk, kusuntulu, yürek kalınlığı veren bir hava ile giriliyordu. Odanın duvarları daralıyordu: Pide gibi oluyor, üstüme çıkıyordu. Sazlar gözyaşı döküyorlardı. Musiki tortulanıp dibe iniyor, iniyor, o çöküldüğü yerde, sazlarla ıslanıyor; cıvık, saydam bir hâl alıyordu. Ud çalan kadın, çok yaşlıydı. Mızrabı, tombul, boncuk boncuk çukurlu topan parmakları arasında tutup udun karnına vuruyordu. Udun karnından tok, inanmamış bir ses çıkıyordu. Yalnız ud çalınsa, oda boyundan kaybedip eninden birkaç kat kazanacak gibime geliyordu. Enliliğine, derinsi bir oda olacaktı. Duvardaki Gaugin'in Tahitili Kadınlar'ından, sağ yanda